

Opening

Welkom bij het IVM Coronanieuws. Het is vandaag vrijdag 24 juni en dit is aflevering 66. En het laatste nieuws is dat het EMA het coronavaccin van Valneva heeft geregistreerd voor gebruik als basisvaccinatie bij mensen van 18 tot 50 jaar. Het vaccin is een geïnactiveerd virusvaccin.

Omikron-specifieke vaccins

Het EMA is gestart met de rolling reviews van de op de omikronvariant aangepaste coronavaccins van Pfizer en Moderna. Het is nog grotendeels onduidelijk of de aangepaste vaccins ook goed werken tegen de nieuwste subvarianten van de omikronvariant. Een in vitro studie suggereert dat de antilichamen veroorzaakt door een BA.1-infectie of -vaccinatie minder effectief zijn tegen de nieuwste omikronvarianten. Een tweede studie toont aan dat de nieuwste varianten minder gevoelig zijn voor de antilichamen die opgewekt zijn door een booster met het oorspronkelijke vaccin. Concluderend lijken de nieuwe varianten zich beter te kunnen onttrekken aan de immuunrespons die is ontstaan als gevolg van eerdere varianten. In hoeverre dit zich vertaalt in verminderde bescherming tegen ziekte en de effectiviteit van de aangepaste vaccins beïnvloedt, is nog onbekend.

Onderzoek: www.nature.com/articles/s41586-022-04980-y

Onderzoek: www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMc2206576

Oversterfte

Er is geen verband tussen oversterfte en coronavaccinatie. Dat blijkt uit een studie van het RIVM en CBS. De oversterfte in de eerste 2 coronagolven hing duidelijk samen met meer overlijdens door COVID-19. In de derde golf waren er ruim 3000 extra sterfgevallen, waarbij COVID-19 niet de oorzaak was. De reden hiervan is onbekend, maar de onderzoekers concluderen dat het niet samenhangt met vaccinatie. De coronavaccinatie beschermt juist tegen sterfte, zowel door COVID-19 als door andere oorzaken. De effectiviteit tegen sterfte door COVID-19 was ruim 90% in de eerste 2 maanden na vaccinatie en daalde tot ongeveer 80% na 7 maanden. Bij kwetsbare ouderen nam de effectiviteit verder af, tot ongeveer 60%. Een booster deed de bescherming in alle leeftijdsgroepen weer toenemen tot ruim 85%. In de eerste 8 weken na vaccinatie waren er ook minder overlijdens door andere oorzaken dan COVID-19. Mogelijk komt dit doordat de gevaccineerde populatie gemiddeld gezonder was dan de niet-gevaccineerde groep. Minister Kuipers heeft laten weten dat alle 60-plussers opnieuw een oproep krijgen voor het halen van de tweede boostervaccinatie. Met 44% is de opkomst nog laag.

RIVM: www.rivm.nl/nieuws/vaccinatie-verlaagt-kans-op-covid-19-sterfte-en-verhoogt-kans-op-sterfte-door-andere-oorzaken-niet

Neuralgische amyotrofie

Vaccinatie speelt mogelijk een rol bij het ontstaan of terugkeren van de zenuwaandoening neuralgische amyotrofie. Dat geldt zowel voor coronavaccinatie als vaccinatie tegen andere aandoeningen. Dat concludeert Bijwerkingencentrum Lareb. Al vóór de start van de

24 juni 2022

coronavaccinaties waren er meldingen gedaan, bijvoorbeeld na griepvaccinaties. Met de start van de coronavaccinatie zijn er 70 meldingen bijgekomen. Hoe neuralgische amyotrofie ontstaat, is niet precies bekend. Mogelijk hangt het samen met een auto-immuunrespons. Of er een causaal verband is met vaccinaties, is nog niet duidelijk.

Lareb: www.lareb.nl/news/zenuwaandoening-neuralgische-amyotrofie-na-vaccinatie

Vaccinatie en menstruatiestoornissen

Het veiligheidsbewakingscomité van het EMA heeft geen verband gevonden tussen coronavaccinatie en uitblijven van de menstruatie. Na een beoordeling van de literatuur en meldingen is er geen bewijs gevonden voor een causaal verband. Het onderzoek naar hevige menstruaties na vaccinatie gaat nog door. Fabrikanten moeten informatie over deze meldingen blijven verzamelen en indienen.

Vaccinatie en zwangerschap

Vaccinatie van zwangere vrouwen is geassocieerd met een lagere kans op ziekenhuisopnames van pasgeborenen voor COVID-19. Dat blijkt uit een case-control studie, waarin 500 opgenomen kinderen van 0 tot 6 jaar met COVID-19 vergeleken werden met 500 niet-opgenomen kinderen. 16 Procent van de opgenomen kinderen was van volledig gevaccineerde moeders. Bij kinderen met een IC-opname was dit 10%. Twee kinderen overleden, beiden van een niet-gevaccineerde moeder. De effectiviteit tegen ziekenhuisopname van het kind was 80% gedurende de periode dat de deltavariant dominant was en 38% tijdens de omikronperiode. De bescherming tegen IC-opname voor alle varianten was 70%.

Onderzoek: www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMoa2204399

Vaccinatie kinderen

Er zijn diverse ontwikkelingen rondom coronavaccins bij kinderen. De FDA heeft de registratie van de coronavaccins van Pfizer en Moderna uitgebreid naar kinderen vanaf 6 maanden. De registratie voor Pfizer is voor 3 vaccinaties met elk 3 microgram. Dat betreft één derde van de dosering voor kinderen van 5 tot 11 jaar en een tiende van de dosering voor 12-jarigen en ouder. Voor Moderna gaat het om 2 vaccinaties met elk 25 microgram, ten opzichte van 50 microgram voor 6- tot 11-jarigen en 100 microgram voor 12-plussers. De immunrespons en bijwerkingen bij jonge kinderen zijn vergelijkbaar met die bij oudere kinderen en volwassenen. Bij de jongste kinderen uiten de bijwerkingen zich vooral in prikkelbaarheid, huilen, slaperigheid en gebrek aan eetlust. Moderna is inmiddels ook een studie gestart bij kinderen vanaf 3 maanden.

Het coronavaccin van AstraZeneca blijkt in een fase 2-studie ook een immunrespons op te roepen bij kinderen tussen de 6 en 17 jaar. Het vaccin werd onderzocht in een groep van 262 kinderen. Het verlengen van het dosisinterval van 28 naar 112 dagen leidde tot een sterkere antilichaamrespons. Ook was het effect groter bij kinderen van 6 tot 11 jaar vergeleken met 12- tot 17-jarigen. Het vaccin werd goed verdragen.

Onderzoek: [www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(22\)00770-X](http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(22)00770-X)

Vaccinatie-interval

Het verlengen van de periode tussen de eerste twee vaccinaties van 4 naar 12 weken leidt tot een vergelijkbare of sterkere immuunrespons. Dat blijkt uit een gerandomiseerde klinische studie met 730 deelnemers. De deelnemers werden gevaccineerd met de coronavaccins van AstraZeneca en Pfizer, waarbij de helft tweemaal hetzelfde vaccin kreeg en de andere helft twee verschillende vaccins. In de meeste groepen leidde het langere interval tot een sterkere humorale immuunrespons en zwakkere cellulaire respons. Het uiteindelijke effect op ziekte is niet onderzocht. De onderzoekers geven aan dat flexibiliteit in het vaccinatie-interval mogelijk is, wat vooral kansen biedt voor landen waar de logistiek en levering van vaccins lastig is.

Onderzoek: [www.thelancet.com/journals/lanres/article/PIIS2213-2600\(22\)00163-1/fulltext](http://www.thelancet.com/journals/lanres/article/PIIS2213-2600(22)00163-1/fulltext)

Griep- en coronavaccinatie

Een Amerikaanse studie concludeert dat de onrust en zorgen over coronavaccinatie mogelijk ook de bereidheid voor de griepvaccinatie beïnvloeden. De onderzoekers bekeken de vaccinatiegraad tegen COVID-19 en griep in de periode voor, tijdens en na het beschikbaar komen van de coronavaccins. In staten met een lage vaccinatiegraad tegen COVID-19 daalde in het seizoen 2021/2022 de vaccinatiegraad tegen griep ten opzichte van andere jaren. In de staten met een hoge vaccinatiegraad tegen COVID-19 steeg het aantal mensen met griepvaccinatie juist. De onderzoekers geven aan dat gebrek aan vertrouwen in de coronavaccinatie en overheid mogelijk gevolgen hebben voor de vaccinatiebereidheid tegen griep.

Onderzoek: www.nejm.org/doi/full/10.1056/NEJMc2204560

Kennisagenda FMS

De Federatie Medisch Specialisten heeft een update van de kennisagenda COVID-19 gepubliceerd. De lijst bevat een top 10 van meest dringende onderzoeksvragen. Rndom vaccinaties is een onderzoeksvraag geformuleerd over optimale boostervaccinatie bij kinderen en jongeren. Ook is er een onderzoeksvraag over de effectiviteit van nieuwe COVID-19-geneesmiddelen bij patiënten die niet behoren tot de onderzoekspopulatie.

Kennisagenda: www.demedischspecialist.nl/nieuwsoverzicht/nieuws/update-kennisagenda-covid-19

Tekorten

Het EMA heeft een lijst van kritieke geneesmiddelen bij COVID-19 opgesteld. De lijst bevat alle – in Europa - goedgekeurde vaccins en geneesmiddelen voor COVID-19. Fabrikanten van middelen op de lijst moeten het EMA regelmatig op de hoogte houden van mogelijke tekorten, beschikbare voorraden en een prognose van vraag en aanbod. Hiermee kan het EMA tijdig passende maatregelen aanbevelen bij potentiële of daadwerkelijke tekorten.

Ivermectine

Er is een update van een Cochrane review over ivermectine verschenen. Deze beschrijft 11 klinische studies met ruim 3400 deelnemers waarin ivermectine is vergeleken met standaardbehandeling met of zonder placebo. Deze update bevestigt het gebrek aan bewijs over de werkzaamheid van ivermectine bij COVID-19.

Cochrane review: www.cochranelibrary.com/cdsr/doi/10.1002/14651858.CD015017.pub3

SWAB

De SWAB schrijft samen met de Federatie Medisch Specialisten de huidige leidraad 'Medicamenteuze behandeling voor patiënten met COVID-19' om naar een officiële richtlijn. Alle beschikbare data worden nogmaals geëvalueerd, omdat de huidige klinische studies met name verricht zijn bij ongevaccineerde COVID-19-patiënten met andere virusvarianten dan de omikronvariant.

SWAB: www.swab.nl/nl/covid-19

Online voorschrijven

De tijdelijke maatregel om geneesmiddelen voor te schrijven zonder eerder persoonlijk contact met de patiënt is per 1 juni vervallen. Het besluit is in lijn met het vervallen van alle bijzondere wetgeving tijdens de coronacrisis. Diverse artsen hebben al aangegeven dat zij door het vervallen van de regeling nu problemen hebben. De KNMG is daarom een inventarisatie gestart naar de mogelijkheid en de wenselijkheid van online voorschrijven. Met de resultaten gaat de KNMG opnieuw in gesprek met het ministerie van VWS en de IGJ.

Desinformatie

De al eerder aangekondigde nieuwe podcasts van het IVM over desinformatie tijdens de coronapandemie verschijnen rond 1 juli. De gasten bij de podcasts zijn Ton de Boer, Nicole Hundfeld, Bernard Leenstra en Daniël Tuijnman. De eerdere afleveringen van deze MedicijnCasts zijn te vinden via de website van het IVM of via een podcast-app.

IVM: www.ivm.nl

Tot slot

De volgende aflevering van het Coronanieuws verschijnt over 2 weken, op vrijdag 8 juli. Daarna gaat het zomerrooster in en komt het Coronanieuws eens per maand uit. Wilt u op de hoogte blijven van nieuwe uitzendingen van het Coronanieuws, abonneer u dan op ons YouTube-kanaal of de jaarnaalupdate op onze website.

www.ivm.nl